

पलव्रतं भविष्योत्तरे “ताम्बूलपत्रादी वा गौरीपत्रं दद्यात् च” । गौरीपत्रं ताम्बूलपत्रम् “पूगचूर्णसमायुक्तं स्त्रियो वा बुरुषस्य वा । वर्षाकाले तु शीतघ्णं फलपत्रान्तु राजतम् । सुक्ताफलमयं चूर्णं चम्पूय वा प्रयच्छति । न वा प्राप्नोति दीर्घायुं न दीर्गम्यं सुखस्य वा । एतत्पलव्रतं नाम गौरीलोकप्रदायकम्” ।

पदाद्यं व्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “युक्पक्षे दशस्यां तु सोपवास-लोभा नरः । मार्गशीर्षे तथारभ्य वावत् संवत्सरं भवेत् । गन्धमाख्यनमस्कारपदीपांक्षसम्पदा । दिक्पात्रपूजनं कुर्यात् दिशां संपूजनं तथा । गां वत्सरान्ते दद्याच्च तथैव च पयस्विनीम् । ब्राह्मणाय महाभाग ! तथा च मनु-जोत्तम ! । एतद्व्रतं नरः कृत्वा यत्नं कचन गच्छति । तत्रैव कामप्राप्नोति पुत्रैर्दिक्फलमनुते । वाञ्छितसंस्तव नरः सुविद्धि वायात् तथास्यां विजोगीववच । विद्या-धिनी वा रिपुनाशनं वा हितं पदाद्यं व्रतमेतदितम्” ।

शङ्खनाभद्वादशो व्रतं “तद्वदाच्युले नाभि हादशीं युक्पक्षे चोम् । बह्वक्षराभ्यर्चयेद्देवं पद्मनाभं घनातनम् । पद्मनाभाय पादौ तु कटिं वै पद्मयोनये । उदरं सर्वदे-वाय पुष्कराक्षाय वै उरः । अक्षय्याय तथा बाहू प्राग्व-दक्षाय पूजयेत् । प्रभवाय शिरः पूज्य प्राग्वदप्ये चटं न्यसेत् । तस्मिन् छेदमयं देवं पद्मनाभं तु विन्यसेत्” । पद्मनाभस्तु दक्षिणाधोऽङ्गुलादारभ्य सव्येन च शङ्खपद्मग-दाचक्रधारी कार्यः” ।

पयोव्रतं पद्मपुं “वर्षमेकं भवेद्यस्तु पञ्चदश्यां पयोव्रतम्” । पञ्चदश्यामित्यमावास्यायां पुराणान्तरसंवादात् “बमाले ब्राह्मणं दद्यात् यश्च पञ्च पयस्विनीः । वाचांश्च च विशङ्कानि जलकृन्मयुतानि च । स याति वैष्णवं लोकं पितृणां तारयेच्छतम् । जन्मालरे भवेद्भाला ! पयोव्रत-मिदं धृतम्” ।

पर्वण्यव्रतं भविष्यपुं “योऽवृत्तमेकं प्रकुर्वीत नक्तं पर्वणि यदेचि” । पर्व पञ्चदश्यां “ब्रह्मचारी जितक्रोधः शि-वाचनेरतः सदा । वत्सरान्ते च विप्रेन्द्र ! शिवभक्तान् ब्रह्माङ्गितान् । मोक्षयित्वा ततो ब्रूयात् प्रीयतां भग-वान् प्रभुः । एवंविधिवमायुक्तः शिवलोकं गच्छति” ।

पञ्चमाङ्गनव्रतं पद्मपुं “पृथिवीभाजने मुहूर्त्ते नित्यं प-वतु यो नरः । अतिरात्रफलं देति । अङ्गोरात्रेण निन्दति” । पृथिवीभाजने भूभाषणं निशयेत्यर्थः शिवो-ऽत्र देवता” ।

पाताळव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “शेवमात्रं दत्तं दत्तं कण्ठपत्रं दिने दिने । पाताळपूजनं कुर्यात् प्रतिपत्प्रभृति-क्रमात् । रौचं भौकं स्निग्धभौकं पाताळं नीलवृत्ति-कम् । रक्तभौकं पीतभौकं श्वेतकण्ठशिरपि । सुरगै-र्गन्धमाख्यैश्च नैवेद्येन च भूरिषा । एतदोपपदानेन वक्रिचलपणेन च । एवं गङ्गाशनः कृत्वा व्रतं संवत्-सरं सदा । व्रतावसाने दद्यात् तु दीपकान् द्विज-वेशसु” ।

पालव्रतं नरसिंहपुं “उपपत्रेकादशीं युक्तं साधनामेव पूर्विलात् । कुर्याद्विधिनमं चम्पूय सदा तस्य व्रजेतु-पदम् । तद्द्विहृत्पत्रद्वयेतद्व्रतं शोभायदायकम् । पु-त्रदं वेश्मद्वयेव विधिना चरितं त्विदम् । व्रतस्यास्य प्रवक्तारं समयुक्तं युष्माकृतम् । पूजयेद्भूषिकाभोऽथ पादुकाद्यैः सुभाषितः । रक्तमाञ्जयुतस्याप पात्रं नी-लाच्च नामपि । कथावे च तथा हेतुः कर्षाङ्गेन तु राजतम् । वस्त्रयुक्तं नवं च्छच्छं पुष्पपकरचितितम् । स्थापित्व तत्र तत् पात्रं युचो देये निवेद्यते । ततो जानरत्नं कुर्यात् गोतवाद्यादिमङ्गलैः । प्रभाते तु नवे-त्यात्रं हरेरायतनं सङ्गत् । स्थाप्य श्रीरादिभिर्देवं विष्णुं चम्पूय वै क्षयम् । निवेदयेत् तु तत्पात्रं प्रीय-तामित्युदीरयेत्” ।

पापनाशनीसप्तमीव्रतं भविष्यपुं “युक्पक्षस्य सप्तम्यां यदा कण्ठहस्तो भवेत् । तदा पुण्यतमा प्रोक्ता सप्तमी पाप-नाशिनी” । करो, हस्तः अयं हि योगो बलुषे चावश्ये नाभि सम्भवति । “तस्यां चम्पूय देवेशं चित्त-मातुङ्गगद्गुहम् । सप्तजन्मकृतात्पापान्मुच्यते नाम सं-शयः । यद्योपवासं कुरुते तस्यां नियतमानसः । सर्व-पापनिर्मुक्तः स्वर्गलोके महीयते । दानं महीयते कि-ञ्चित् बलुहृद्य दिशकरम् । होमो वा क्रियते तत्र तत् सर्वज्ञाय भवेत् । करार्थं सप्तमी कृत्वा तेनोक्ता पापनाशिनी । अस्यां समभ्यर्च्य रविं याति शोभनं पुरम्” ।

पापनीचनव्रतं शौरपुं “विल्लङ्घ्यं बलाभित्थं हादशाङ्ग-मनोजनम् । यः कुर्यात् भूषणं पापान्मुक्तो भवति नारद !” ।

पापान्नाशकान्निव्रतं स्कन्दपुं “वक्ष्याम्यपापशङ्कानि शृणु स्कन्द ! विधानतः । संक्रान्त्यां नियतो भूत्वा तिलैः श्रोतेः समन्वितैः । करकं वक्ष्यामि प्रतिपाद्यं निवे-